# Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh na smernicu Rady, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 2006/112/ES, pokiaľ ide o znížené sadzby dane z pridanej hodnoty“

*KOM(2008) 428 v konečnom znení – 2008/0143 (CNS)*

(2009/C 218/19)

Rada sa 28. augusta 2008 rozhodla podľa článku 93 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom:

*„Návrh na smernicu Rady, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 2006/112/ES, pokiaľ ide o znížené sadzby dane z pridanej hodnoty“*

Odborná sekcia pre hospodársku a menovú úniu a hospodársku a sociálnu súdržnosť poverená vypracovaním návrhu stanoviska výboru v danej veci prijala svoje stanovisko 2. februára 2009. Spravodajcom bol pán SANTILLÁN CABEZA.

Európsky hospodársky a sociálny výbor prijal na svojom 451. plenárnom zasadnutí 25. a 26. februára 2009 (schôdza z 25. februára 2009) 171 hlasmi za, pričom 7 členovia sa hlasovania zdržali, nasledujúce stanovisko:

## 1. Závery a odporúčania

1.1 EHSV schvaľuje technické zmeny a doplnenia smernice 2006/112/ES, ktoré sa nachádzajú v návrhu smernice, z ktorých sú mnohé nevyhnutné. Vyjadruje však ľútosť nad obmedzeným rozsahom návrhu, ktorý vyplýva z nedostatočného politického konsenzu.

1.2 Ako už bolo povedané, uplatňovanie DPH v súvislosti so službami a tovarmi, ktoré sú energeticky úsporné a priaznivé k životnému prostrediu, je otázka, ktorú treba ešte zvážiť.

1.3 S ohľadom na zníženú DPH na poskytovanie služieb, ktorých predmetom sú obnovy, opravy, prestavby, údržby a upratovania obydlí, považuje EHSV za sporné, či je vhodné odstrániť odkaz na „sociálne“ bývanie. V každom prípade však z dôvodu, že uplatňovanie znížených sadzieb nie je povinné, podlieha táto vec rozhodnutiu jednotlivých členských štátov.

1.4 Zámerom zavedenia možnosti uplatniť zníženú DPH na reštauračné a stravovacie služby vo všetkých členských štátoch, čo niektoré štáty odmietajú, je vytvoriť rovnaké podmienky, keďže riziko narušenia hospodárskej súťaže pri súčasných opatreniach je nízke. EHSV schvaľuje vyradenie alkoholických nápojov z uplatňovania nižšej sadzby.

1.5 V prípade „menších opráv hnuteľného hmotného majetku“ sa v právnych predpisoch príslušného členského štátu určí, ktoré služby budú podliehať zníženej sadzbe, vzhľadom na šírku používaných pojmov.

1.6 EHSV navrhuje, aby boli dietetické výrobky určené pre ľudí s určitými ochoreniami oslobodené od DPH (pozri bod 4.8.6 tohto stanoviska).

1.7 EHSV navrhuje zmenu návrhu v zmysle zaradenia služieb opravy a údržby motorových vozidiel do prílohy III tak, ako sa uvádza v bode 4.8.5.1 stanoviska.

1.8 EHSV súhlasí s uplatňovaním zníženej sadzby DPH na širšie kategórie tovarov a služieb, pokiaľ na to budú mať členské štáty dostatok špecifických rozpočtových prostriedkov, bude na to priaznivá hospodárska situácia a bude to v súlade so záujmami vnútorného trhu členských štátov Európskej únie.

1.9 EHSV víta úsilie, ktoré Komisia vyvíja na dosiahnutie úplnej harmonizácie DPH, zároveň však vyjadruje ľútosť nad nedostatkom politickej rozhodnosti zo strany Rady EÚ.

## 2. Úvod

2.1 Návrh smernice, na ktorý toto stanovisko odkazuje pozostáva z **prídavkov a technických úprav** smernice z roku 2006, ďalej len smernica o DPH ([1]).

([1]) Smernica Rady 2006/112/ES z 28. novembra 2006 o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty (Ú. v. EÚ L 347, 11.12.2006, s. 1).

2.2 Podľa Komisie je zámerom zaviesť niekoľko naliehavých reforiem, ktoré majú riešiť „právne a politické problémy, ktoré vznikli buď v dôsledku odlišných výkladov smernice, alebo v dôsledku nerovnosti podmienok pre všetky členské štáty, pokiaľ ide o možnosť členských štátov uplatňovať znížené sadzby v tých oblastiach, v ktorých sa nepriaznivo neovplyvní správne fungovanie vnútorného trhu."

2.3 Cieľom návrhu je poskytnúť členským štátom viac autonómie a istoty, ako aj rovnaké zaobchádzanie.

2.3.1 Hoci sa nezameriava len na malé a stredné podniky, ktoré predstavujú jednu z prioritných oblastí činnosti v rámci lisabonskej stratégie, bude mať na ne pozitívny vplyv, pretože do príslušných sektorov patrí mnoho malých a stredných podnikov a návrh poskytne právnu istotu týkajúcu sa obnoveného uplatňovania znížených sadzieb DPH v týchto sektoroch.

2.4 V smernici o DPH budú tieto štyri druhy zmien:

— začlenenie služieb poskytovaných na miestnej úrovni vrátane zavedenia stálych, aktualizovaných ustanovení týkajúcich sa služieb s vysokým podielom ľudskej práce uvedených v prílohe IV, ktorej platnosť sa skončí 31. decembra 2010. V dôsledku toho sa príloha IV vypustí,

— vypustenie článkov alebo odsekov dočasného charakteru, alebo súvisiacich s osobitnými okolnosťami v členských štátoch, ktoré už nie sú aktuálne,

— zlepšenie vypracovávania návrhov,

— zmeny v návrhu prílohy III obsahujúcej „zoznam dodaní tovaru a poskytnutí služieb, na ktoré sa môžu uplatniť znížené sadzby uvedené v článku 98."

3. **Nová príloha III**

3.1 Zmeny v návrhu alebo doplnenie osobitných kategórií

3.1.1 Kategória 3: **farmaceutické výrobky**. Vloženie slov „a absorpčné hygienické výrobky", ktoré zahŕňajú hygienickú ochranu žien a detské plienky.

3.1.2 Kategória 4: **vybavenie pre zdravotne postihnuté osoby**. Pridanie vety „prístroje a […] elektrické, elektronické alebo iné zariadenia a dopravné prostriedky …, ako aj lízing alebo prenájom …" Návrh teraz zahŕňa aj vybavenie alebo prístroje osobitne navrhnuté alebo prispôsobené pre zdravotne postihnuté osoby (napr. klávesnice s braillovým režimom, osobitne upravené automobily).

3.1.3 Kategória 6: **knihy**. Vloženie slov: „audiokníh, […] CD-ROMov alebo akýchkoľvek podobných nosičov …" Rozšírenie na knihy na CD, CD-ROMoch alebo akomkoľvek podobnom fyzickom médiu, ktoré prevažne reprodukujú rovnaký textový informačný obsah ako tlačené knihy.

3.1.4 Kategória 8: **služby rozhlasového a televízneho vysielania**. Ozrejmenie, že zdaniteľnými službami sú samotné dodávky, nie ich príjem.

3.1.5 Kategória 9: **služby poskytované spisovateľmi atď**. Vysvetlenie, že táto kategória zahŕňa aj poskytovanie tých „služieb, za ktoré sú odmeňovaní vo forme tantiém." Zmena z dôvodu, že tantiémy nie sú zdaniteľnými službami, ale len odmenou za určité služby.

3.1.6 Kategória 16: **poskytovanie pohrebných alebo kremačných služieb**. Zámerom nového znenia je oddeliť predmet vymedzenia od kvality dodávateľa.

3.1.7 Kategória 18: **čistenie ulíc, spracovanie odpadu atď**. Odstránia sa nezrovnalosti udelením zníženej sadzby trom ďalším službám, ktoré súčasné znenie neobsahovalo, a to: „čistením a recykláciou odpadových vôd," „kanalizáciou" a „recykláciou odpadu a služby vedúce k opätovnému použitiu."

3.2 Rozšírenie poskytovaných služieb súvisiacich s odvetvím bývania a niektorých budov, ktoré neslúžia na komerčné účely.

3.2.1 Cieľom zmien v kategórii 10 a pridania novej kategórie 10a je:

— poskytnúť viac možností členským štátom tým, že sa vypustí odkaz na „bývanie v rámci sociálnej politiky;"

— pridať „obnovy, opravy a upratovania obydlí" (v súčasnosti v prílohe IV) a ich údržby;

— rozšíriť zníženie sadzby na poskytovanie služieb pozostávajúcich z obnovy, opravy, prestavby, údržby a upratovania „miest bohoslužieb a miest patriacich do kultúrneho dedičstva a historických pamiatok."

3.3 Vloženie dvoch nových kategórií

3.3.1 Reštauračné a stravovacie služby

3.3.2 Kategória 12 súčasnej prílohy III (bez zmien a doplnení) sa vzťahuje na:

*„ubytovanie, ktoré poskytujú hotely a podobné zariadenia vrátane poskytovania prázdninového ubytovania a nájom kempingových miest a parkovísk pre obytné prívesy.“*

3.3.3 Nová kategória 12a sa vzťahuje na poskytovanie:

*„reštauračných a stravovacích služieb s výnimkou dodávania alkoholických nápojov.“*

3.3.3.1 Toto pridanie má dva dôvody: a) potreba ponúknuť rovnosť zaobchádzania všetkým členským štátom a b) pretože tieto služby spĺňajú rovnaké kritériá ako ostatné pridané služby poskytované na miestnej úrovni.

3.3.4 Služby poskytované na miestnej úrovni

3.3.4.1 Nové kategórie zahŕňajú päť bodov:

„19) poskytovanie záhradníckych alebo krajinárskych služieb a údržba záhrad;

20) menšie opravy hnuteľného hmotného majetku, vrátane bicyklov a tricyklov všetkých druhov s výnimkou všetkých ostatných dopravných prostriedkov;

21) upratovacie a údržbárske služby pre hnuteľný hmotný majetok;

22) poskytovanie služieb domácej starostlivosti, ako sú pomoc v domácnosti a opatrovanie detí, starších, chorých alebo zdravotne postihnutých osôb;

23) osobná starostlivosť poskytovaná v kaderníckych salónoch a kozmetických zariadeniach.“

3.3.4.2 Tieto kategórie zahŕňajú služby nachádzajúce sa už v súčasnej prílohe IV, ktorá stanovuje dočasné ustanovenia platné do 31. decembra 2010, no súčasne obsahujú niektoré nové služby podobnej povahy.

## 4. **Pripomienky**

4.1 EHSV dôkladne prerokoval predmet súčasného stanoviska pri preskúmaní oznámenia Európskej komisie z 5. júla 2007 o iných sadzbách DPH ako sú štandardné sadzby DPH ([1]), ktoré zas vychádzalo zo štúdie vypracovanej spoločnosťou Copenhagen Economics.

4.2 Vo svojom stanovisku ([2]) EHSV zdôraznil nasledujúce stránky:

— DPH v každom členskom štáte spĺňa prevažne daňové požiadavky,

— znížené sadzby sú odpoveďou na politické a sociálne kritériá,

— dosiahnutie harmonizácie v oblasti DPH je ašpiráciou, ktorá sa neprejavuje v praxi a ktorá (podľa Komisie) oprávňuje snahu o harmonizáciu pre činnosti s cezhraničným dosahom alebo spĺňajúce uznávané kritériá politických opatrení Spoločenstva,

— treba zaručiť, aby akékoľvek zníženie DPH vychádzalo **skutočne** zo sociálnych zásad,

— zjednodušenie a transparentnosť uľahčujú úlohu podnikov a zjednodušujú orgánom vykonávanie kontroly,

— ak sa odloží vízia „konečnej úpravy“, členským štátom sa musí poskytnúť väčšia autonómia pri stanovovaní znížených sadzieb na **miestne služby**.

4.2.1 Pripomienky, ktoré boli v tomto stanovisku vznesené, stále platia v plnej miere.

4.3 Návrh smernice predkladá len čiastočné a nevyhnutné zmeny v súčasných opatreniach. Komisia vysvetlila, že sa neusiluje o hĺbkové prepracovanie súčasnej smernice, o ktorej sa „len teraz začala“ diskusia. Venuje sa však otázkam sociálneho a hospodárskeho významu, ako je uplatňovanie DPH na reštaurácie, odvetvia s vysokým podielom ľudskej práce a služby poskytované na miestnej úrovni.

4.4 Technické zmeny a doplnenia

Čisto technické zmeny a doplnenia si vo všeobecnosti zaslúžia podporu EHSV, pokiaľ sú potrebné, zlepšujú vypracovávanie návrhov a objasňujú problematické aspekty.

4.5 Zmeny a doplnenia týkajúce sa odvetvia bývania

([1]) KOM(2007) 380 v konečnom znení, 5. júla 2007.

([2]) Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému *Oznámenie Komisie Rade a Európskemu parlamentu o iných sadzbách DPH ako sú štandardné sadzby DPH*, Ú. v. EÚ C 211, 19.8.2008, s. 67.

4.5.1 Dodávanie a výstavba bytov

4.5.1.1 Trvalé uplatňovanie na všetky druhy bývania – nielen na bývanie tvoriace súčasť „sociálnej politiky“, ako je stanovené v súčasnej kategórii 10 – významne zväčšuje rozsah znížených sadzieb DPH. Táto zmena sa opiera o tvrdenie, že členské štáty chápu pojem „sociálna politika“ rôznymi spôsobmi, ako aj o pravidlá týkajúce sa miesta zdaniteľného plnenia dodávaných služieb a tovarov, ktoré určujú, že zdaňovanie je vždy v mieste, kde sa nachádza nehnuteľný majetok.

4.5.1.2 A hoci sa tým dosiahne harmonizácia, je možné sa pýtať, či tento jednotný prístup nezachádza priďaleko, najmä ak zvážime dosah reformy ([1]). Je možné uplatnením zníženej sadzby na všetky druhy bývania, pri akejkoľvek cene a na ľubovoľný účel dosiahnuť požadované sociálne a hospodárske výsledky?

4.6 Oprava obydlí a ďalších budov

4.6.1 Obnovy a prestavby obydlí už boli zahrnuté do prílohy III ako súčasť sociálnej politiky a obnovy a opravy súkromných obydlí, ako aj upratovanie súkromných domácností sa už nachádzajú v prílohe IV. Celkom oprávnene boli pridané „miesta bohoslužieb, miesta patriace do kultúrneho dedičstva a historické pamiatky“.

4.6.2 Okrem toho sa odstránilo vyňatie „materiálov, ktoré tvoria významnú časť hodnoty poskytnutej služby.“ Návrh by tak mal umožniť všetkým uplatniť zníženú sadzbu na také poskytovanie služieb a tovarov, keď tovar je súčasťou poskytovanej služby.

4.6.2.1 EHSV považuje oba pozmeňujúce a doplňujúce návrhy za primerané.

4.7 Znížená DPH v reštauračných a stravovacích službách

4.7.1 Znížená DPH v reštauračnom a stravovacom odvetví je citlivou záležitosťou, o ktorej sa dlho rokovalo, a niektoré členské štáty s ňou stále nesúhlasia.

4.7.2 Podľa posúdenia vplyvu, ktoré vykonala Komisia ([2]), predstavuje odvetvie barových, reštauračných a stravovacích služieb 6,1 % súkromnej spotreby ([3]) a 1,9 % pridanej hodnoty. Dosahuje aj 3,3 % celkovej zamestnanosti ([4]). Obchodné združenie HOTREC naznačilo, že toto odvetvie zahŕňa 1 600 000 zariadení ([5]).

4.7.3 Ako už výbor EHSV upozornil, sadzba uplatňovaná na toto odvetvie ovplyvňuje predovšetkým služby na miestnej úrovni, ale vplýva aj na rozloženie cestovného ruchu v členských štátoch. Tento stav spoločne so skutočnosťou, že DPH uplatňovaná na reštaurácie je hlavným zdrojom príjmu, komplikuje prijatie jednotného kritéria pre EÚ, a to sa ešte nedosiahlo ([6]).

4.7.3.1 Účinky na cestovný ruch sa budú v jednotlivých členských štátoch pravdepodobne líšiť. Okrem toho Komisia v súvislosti so sektorom hotelierstva (podobne ako v prípade reštauračných služieb z perspektívy vnútorného trhu), na ktorého služby sa v súčasnosti vzťahuje oprávnenie uplatňovať znížené sadzby DPH, nevie o možnom riziku narušenia hospodárskej súťaže, ktorého príčinou by bola DPH. Navyše výdavky za reštauračné služby podľa všetkého netvoria významnejšiu časť dovolenkového balíka služieb.

4.7.4 Súčasné opatrenia vychádzajúce z dočasných ustanovení podľa smernice 2006/112/ES majú za následok významné rozdiely: 11 členských štátov už uplatňuje nižšie sadzby na základe osobitných výnimiek ([7]), kým zvyšným 16 je táto možnosť upretá. Predkladaný pozmeňujúci a doplňujúci návrh preto vychádza v ústrety úplnej rovnosti v tejto oblasti.

4.7.5 V záujme súladu so súčasnými ustanoveniami, ktoré určujú predaj alkoholických nápojov v zariadeniach na následnú spotrebu, je vyňatie alkoholických nápojov nevyhnutnosťou ([8]).

4.7.6 V každom prípade sa však nesmie zabúdať, že uplatňovanie znížených sadzieb nie je pre členské štáty povinnosťou, ale možnosťou, ktorú môžu využiť.

4.8 Služby poskytované na miestnej úrovni ([9])

4.8.1 Nové kategórie 19 až 23 zahŕňajú široký rozsah služieb, z ktorých niektoré už obsahuje súčasná smernica v rámci dočasných ustanovení: bez zmien a doplnení textu smernice by sa teda na tieto služby od 1. januára 2011 začali vzťahovať bežné sadzby DPH.

([1]) Stavebný sektor predstavuje celkovo 6,2 % pridanej hodnoty (EÚ 27), pričom bytová výstavba dosahuje polovicu tohto množstva, t. j. 3,1 %.

([2]) SEK(2008) 2190, Brusel, 7. júla 2008.

([3]) EÚ 25 (všetky členské štáty s výnimkou Bulharska a Rumunska).

([4]) EÚ 27. Ak by sa pripočítali aj hotely, dosiahlo by toto odvetvie 4,4 % celkovej zamestnanosti.

([5]) Hotely, reštaurácie a kaviarne v Európe. Číslo sa týka všetkých troch sektorov. HOTREC odhaduje počet ľudí pracujúcich v týchto sektoroch minimálne na 9 000 000.

([6]) Hoci niektoré členské štáty, ako je napríklad Francúzsko, súhlasia s uplatňovaním zníženej sadzby, ktorá už v niektorých krajinách existuje, Nemecko (okrem iných) je proti, keďže je proti akémukoľvek rozširovaniu rozsahu znížených sadzieb DPH.

([7]) K týmto štátom patria: Grécko, Španielsko, Írsko, Taliansko, Cyprus, Luxembursko, Holandsko, Rakúsko, Poľsko, Portugalsko a Slovinsko.

([8]) Smernica 2006/112/ES, príloha III, kategória 1 sa vzťahuje na: Potraviny (vrátane nápojov okrem alkoholických nápojov) … .

([9]) Služby na miestnej úrovni – vrátane podstatnej časti služieb s vysokým podielom ľudskej práce – predstavujú 4,8 % súkromnej spotreby (EÚ 25, s výnimkou Bulharska a Rumunska) a 2,1 % pridanej hodnoty. Ich význam pre hospodárstvo sa považuje za malý, s výnimkou v prípade stavebných opráv.

4.8.2 Všeobecne nehrozí narušenie hospodárskej súťaže v rámci tohto druhu služieb, ktoré poskytujú zamestnanie značnému počtu ľudí.

4.8.3 Zahrnutie záhradníckych a s nimi súvisiacich služieb sa javí oprávnené, keďže majú rovnaký charakter ako ostatné služby.

4.8.4 Opravy hnuteľného hmotného majetku:

a) kritérium vymedzujúce „menšie“ opravy sa ponecháva;

b) predložením návrhu dôležitej konceptuálnej zmeny sa však namiesto presného určenia niekoľkých tovarov (ako sú bicykle, obuv atď.) uprednostnilo všeobecné vymedzenie. **Hnuteľný** majetok je taký majetok, ktorý je možné prepravovať z jedného miesta na druhé (podľa formulácie v španielskom občianskom zákonníku) a chápanie **hmotného** majetku vychádza z vymedzenia pojmu v niekoľkých európskych právnych systémoch. Nová kategória má veľmi široký rozsah, takže vo vnútroštátnych právnych predpisoch sa spresnia tie druhy majetku, na ktoré sa v súlade so súborom právnych predpisov každej krajiny vzťahuje smernica, hoci EHSV navrhuje, aby sa na rozličné druhy služieb neuvaľovali obmedzenia.

4.8.5 Oprava a údržba automobilov:

— Vzhľadom na významnú finančnú podporu, ktorú automobilovému priemyslu poskytuje Európska únia a členské štáty, sa zdá byť potrebné výslovné zaradenie opravy a údržby automobilov medzi služby poskytované na miestnej úrovni. Cieľom je zvýšiť kúpnu silu európskych motoristov, zlepšiť kvalitu a bezpečnosť vozového parku a udržať zamestnanosť v tomto odvetví.

4.8.5.1 V prílohe III predmetného návrhu preto navrhujeme tieto úpravy:

— (8) 20) po slovách „… *tricyklov všetkých druhov*“ nahradiť *slová „s výnimkou všetkých ostatných dopravných prostriedkov“* textom *„a osobných a nákladných motorových vozidiel“*,

— (8) 21) po slovách *„hmotný majetok“* doplniť *„vrátane osobných a nákladných motorových vozidiel“*.

4.8.6 Špeciálne potraviny pre isté typy ochorení:

— Dietetické potraviny na osobitné medicínske účely, napr. v prípade ochorení, ako je fenylketonúria a celiakia, by sa mali oslobodiť od DPH.

4.9 Služby s vysokým podielom ľudskej práce

4.9.1 Tieto služby sú už zahrnuté v rámci služieb poskytovaných na miestnej úrovni (oddiel 4.8).

4.9.2 To vo všeobecnosti znamená, že väčšiu časť práce budú v porovnaní v celým hospodárstvom vykonávať nešpecializovaní zamestnanci alebo zamestnankyne v dočasnom pracovnom pomere. Priaznivejšia daňová úprava im môže napomôcť zvýšiť stabilitu zamestnania.

4.9.3 S ohľadom na následky, poskytuje spoločnosť Copenhagen Economics niekoľko údajov o odhadovanom náraste HDP vyplývajúcom zo zníženia sadzby DPH za služby poskytované na miestnej úrovni a za reštauračné služby z dôvodu kolísania oficiálnej ekonomiky na rozdiel od svojpomoci a čiernej ekonomiky.

V Bruseli 25. februára 2009

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Mario SEPI